

hvis den Betydning, der dér — med Rette — lægges ind i Begrebet „Socialt“, kunde trænge almindeligt igennem, vilde megen Uklarhed i den offentlige Diskussion forsvinde, og den mere eller mindre bevidste Misbrug, der gøres af dette Ord, ikke længer kunne trives.

Johs. Dalhoff.

K. K. STEINCKE. Haandbog i Forsørgelsesvæsen. 446 S.
G. E. C. Gads Forlag. Kjøbenhavn 1916.

Vor Forsørgelseslovgivning frembyder for Tiden et meget broget Billede. De gældende Forsørgelsesregler findes spredt rundt om i en Del forskellige Love, og de Principper, der ligger til Grund for Reglerne, er ofte indbyrdes ret stærkt afvigende, saaledes at der ikke altid kan gennemføres en ensartet Fortolkning. Dette Forhold medfører store Vanskeligheder for Administrationen, og Besværlighederne herved synes at være stigende fra Aar til Aar. Det maa nu vist snart være paa Tide at søge at faa gennemført en Kodifikation af hele den herhenhørende Lovgivning.

Der har tidligere nu og da været fremsat Ønsker om en saadan Kodifikation, men disse Ønsker har hidtil ikke vundet tilstrækkelig Tilslutning. Imidlertid synes det meget sandsynligt, at den af Fattiginspektør Steincke nu udgivne „Haandbog i Forsørgelsesvæsen“ vil medføre, at Ønskeligheden af en Kodifikation af Forsørgelsesreglerne vil vinde Anklang hos en større Kreds. Det er dog vist de færreste udenfor de specielt sagkyndige, der har tænkt sig, at en populær Fremstilling af Reglerne om Forsørgelsesvæsenet vilde udkræve et Værk af saadant Omfang.

Indtil videre maa man jo imidlertid regne med den bestaaende Ordning, og det er da indlysende, at en samlet Fremstilling som den nu foreliggende vil kunne afhjælpe et dybt følt Savn. Det er ikke for meget, naar Forfatteren i

hvis den Betydning, der dér — med Rette — lægges ind i Begrebet „Socialt“, kunde trænge almindeligt igennem, vilde megen Uklarhed i den offentlige Diskussion forsvinde, og den mere eller mindre bevidste Misbrug, der gøres af dette Ord, ikke længer kunne trives.

Johs. Dalhoff.

K. K. STEINCKE. Haandbog i Forsørgelsesvæsen. 446 S.
G. E. C. Gads Forlag. Kjøbenhavn 1916.

Vor Forsørgelseslovgivning frembyder for Tiden et meget broget Billede. De gældende Forsørgelsesregler findes spredt rundt om i en Del forskellige Love, og de Principper, der ligger til Grund for Reglerne, er ofte indbyrdes ret stærkt afvigende, saaledes at der ikke altid kan gennemføres en ensartet Fortolkning. Dette Forhold medfører store Vanskeligheder for Administrationen, og Besværlighederne herved synes at være stigende fra Aar til Aar. Det maa nu vist snart være paa Tide at søge at faa gennemført en Kodifikation af hele den herhenhørende Lovgivning.

Der har tidligere nu og da været fremsat Ønsker om en saadan Kodifikation, men disse Ønsker har hidtil ikke vundet tilstrækkelig Tilslutning. Imidlertid synes det meget sandsynligt, at den af Fattiginspektør Steincke nu udgivne „Haandbog i Forsørgelsesvæsen“ vil medføre, at Ønskeligheden af en Kodifikation af Forsørgelsesreglerne vil vinde Anklang hos en større Kreds. Det er dog vist de færreste udenfor de specielt sagkyndige, der har tænkt sig, at en populær Fremstilling af Reglerne om Forsørgelsesvæsenet vilde udkræve et Værk af saadant Omfang.

Indtil videre maa man jo imidlertid regne med den bestaaende Ordning, og det er da indlysende, at en samlet Fremstilling som den nu foreliggende vil kunne afhjælpe et dybt følt Savn. Det er ikke for meget, naar Forfatteren i

Forordet til Haandbogen uden falsk Beskedenhed benytter Udtrykkene „en nyttig, for ikke at sige uundværlig Vejledning“. Selvfølgelig forudsat, at Fremstillingens Indhold maa anses for tilfredsstillende.

Nu er det ganske vist ikke muligt at udtale en endelig Dom over en saa stor Haandbog, forinden der i længere Tid har været Lejlighed til at anvende den i Praksis. Imidlertid har jeg benyttet den Tid, der er hengaaet siden Haandbogens Fremkomst, til at foretage Stikprøver med Hensyn til de Forsørgelsessager, jeg i dette Tidsrum har behandlet, og i disse Tilfælde har Haandbogen efter min Formening som Hovedregel givet god Besked. Jeg nærer derfor ingen Tvivl om, at den endelige Dom vil blive gunstig. Saa meget kan i alt Fald paa Forhaand siges, at det store Stof synes at være velordnet og Fremstillingen klar og tydelig samt — hvad der saa meget mere maa paaskønnes, naar man kender Forfatterens Tilbøjelighed til Polemik — ganske objektiv. Det har sikkert tit været en Overvindelse for Forfatteren at anføre en — efter hans Formening urigtig — ministeriel Afgørelse, uden samtidig at fremkomme med sin Kritik, men han har, saa vidt jeg har kunnet se, formaaet at modstaa Fristelsen. Hvad der naturligvis er ganske rigtigt i en Haandbog, selv om det altid er interessant at gøre sig bekendt med Forfatterens skarpsindige Kritik, uanset om man er ganske uenig med ham.

Der er derfor formentlig god Grund til at lykønske Forfatteren til det foreliggende store Arbejde, der synes at være hans Erfaring og Dygtighed værdig. Men dette forhindrer ikke, at man kan have en Del Indvendinger at gøre imod forskellige Punkter i Fremstillingen, og det forekommer da navnlig mig, at Forfatteren er tilbøjelig til at give de Slutninger, han drager, et altfor vidt Omfang, uden altid at undersøge nærmere, om de i Praksis foreliggende Afgørelser ikke nødvendiggør en Begrænsning. For ikke at gøre Anmeldelsen for lang, skal jeg nøjes med at nævne et Par Eksempler i saa Henseende.

Forfatteren udtaler (Side 222) som en ufravigelig Regel, at Fattighjælp, ydet til en gift Mand, i 5 Aar udelukker hans Hustru fra efter Ægteskabets Ophør at faa Alderdomsunderstøttelse (medmindre vedkommende Myndigheder bliver enige om at forkorte Fristen) uden Hensyn til, om Fattighjælpen under de givne Forhold har medført Fattighjælps Virkning for Hustruen. Dette har sikkert ogsaa hidtil været den almindelige Opfattelse, men efter at Indenrigsministeriet, saaledes som Forfatteren ogsaa udvikler (Side 191), har fortolket den tilsvarende Bestemmelse i Hjælpekasseloven derhen, at Fattighjælp, ydet til Manden personlig, ikke udelukker hans Hustru fra Hjælpekasseunderstøttelse, forekommer det mig naturligt at antage, at Ministeriet vil anvende en lignende Fortolkning paa Alderdomsunderstøttelsesloven, saaledes at Fattighjælp ydet til Manden personlig ikke er til Hinder for, at Hustruen efter Ægteskabets Ophør er berettiget til Alderdomsunderstøttelse. Forfatteren burde formentlig ialtfald have henledet Opmærksomheden paa denne nærliggende Mulighed.

Som et andet Eksempel kan nævnes, at Forfatteren (S. 247) udtaler, at naar der bliver Spørgsmaal om at yde Alderdomsunderstøttelse til en Hovedperson, der har Ophold paa en Sindssygeanstalt eller lignende Anstalt eller i „kontrolleret Familiepleje“, gælder samme Regel som efter Fattigloven, nemlig at den Kommune, i hvilken den paagældende befinder sig, ikke er at betragte som Opholdskommune, hvorimod Opholdskommunen paa Indlæggelsestiden maa træde til. Det skal ikke nægtes, at den af Forfatteren her hævdede Opfattelse lyder tiltalende, men den er ikke i sin fulde Udstrækning anerkendt i Praksis — ialtfald er det statueret, at den Kommune, i hvilken en sindssyg var anbragt i kontrolleret Familiepleje for egne Midler, maatte betragtes som Opholdskommune, da der blev Spørgsmaal om at yde Alderdomsunderstøttelse til den paagældende.

Endelig skal det som tredje Eksempel nævnes, at Forfatteren (S. 85) udtaler, at i Tilfælde, hvor en Person

er forsørgelsesberettiget her i Landet, men ikke har nogen bestemt Forsørgelseskommune, kan Indenrigsministeriet Lemmyndige en Kommune til at udstede Hjemstedsbevis, saaledes at Kommunen af Statskassen faar Refusion for mulige deraf flydende Forsørgelsesudgifter. Dette er kun delvis rigtigt. Statskassen yder ganske vist Refusion, naar der fra Udlandet stilles Krav om den paagældendes Modtagelse til Forsørgelse her i Landet, men saafremt Trangen opstaar under et Ophold her i Landet, maa Forsørgelsesudgifterne refunderes efter Reglerne i Fattiglovens § 27, 1. Stk. Saafremt Kommunerne retter Henvendelse til Indenrigsministeriet om Refusion i det Omfang, Forfatteren omtaler, vil de møde bitter Skuffelse.

Sluttelig vil jeg gerne fremkomme med et Par Bemærkninger om Forfatterens Fremstilling af Reglerne om Forsørgelsesretten (S. 53—58). Her har Forfatteren efter min Formening ikke været heldig med sit Forsøg paa at klarlægge Forskellen mellem de i Lovgivningen benyttede Udtryk „forsørgelsesberettiget“ og „berettiget til vedvarende Forsørgelse her i Landet“. Ganske vist er Ulykken ikke saa stor, da Forfatteren har Ret i, at de senere Aars Praxis er gaaet i Retning af en Sidestilling af disse Begreber, men det kan dog antagelig være af Interesse at gøre opmærksom paa de formentlig begaaede Fejltagelser.

Forfatteren synes slet ikke at være klar over Forskellen mellem de to Begreber, men nøjes med at sige, at Indenrigsministeriet i en Aarrække har krævet mere til at anerkende en Person for forsørgelsesberettiget end til blot at anse ham for berettiget til vedvarende Forsørgelse her. Det synes dog at ligge ret nær, hvori Forskellen bestaar, nemlig: at den Person, der er „forsørgelsesberettiget“, ikke blot er berettiget til vedvarende Forsørgelse her i Landet, men tillige paa Begæring skal modtages til Forsørgelse her, hvis han kommer i Trang i Udlandet.

Som Følge af det anførte, maa alle Personer, som i Trangstilfælde kan kræves modtagne til Forsørgelse her,

anses som „forsørgelsesberettigede“. Det er derfor urigtigt, naar Forfatteren blandt dem, der kun er „berettigede til vedvarende Forsørgelse her“ i første Række nævner Personer, som er født i Udlandet af danske Forældre, men ikke har dansk Indfødsret, thi Danmark kan ikke vægre sig ved at modtage saadanne til Forsørgelse i Trangstilfælde, og det er derfor ogsaa gentagne Gange statueret af Ministeriet, at de paagældende er „forsørgelsesberettigede“. (Fremtidig er Forholdet uden videre praktisk Interesse, efter at Lov af 27. November 1916 har tillagt saadanne Personer dansk Indfødsret). Ligeledes maa det — i Modsætning til Forfatterens Opfattelse — antages, at en dansk Kvinde, der har mistet sin danske Indfødsret ved Ægteskab med en Udlænding, men ikke har erhvervet fremmed Indfødsret, er „forsørgelsesberettiget“ her.

Paa den anden Side har Ministeriet tidligere statueret, at „Svenskere med 12 Aars Ret“, som Forfatteren synes at anse for „forsørgelsesberettigede“, ikke har saadan Ret, og i Lighed hermed maa det formentlig antages, at Forfatteren har Uret, naar han henregner svenske og norske Undersaatter, som omfattes af den nordiske Fattigkonvention, til de „forsørgelsesberettigede“; Konventionen hjemler kun de paagældende Udlændinge Ret til „vedvarende Forsørgelse“ her.

Sv. Neumann.

Dr. KARL J. BENZIGER: *Die wirtschaftlichen Beziehungen zwischen Dänemark und der Schweiz.* (Forlag: Art. Institut Orell Füssli. Zürich 1916).

Som Led i en Serie „Schweizerische Wirtschafts-Studien“, udgivne af Dr. Hans Scharer, har en yngre schweizisk Nationaløkonom, Dr. Benziger, udgivet en ret omfattende Studie (147 S.) over det for den danske Almenhed noget fjerne Emne: den økonomiske Forbindelse mellem Danmark og Schweiz. Dr. Benzigers Formaal har i første